

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Językowa mapa Słowiańszczyzny Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Geoslawistyka	Cykl dydaktyczny 2023/24
Specjalność -	Kod zajęć 03GSL5.21P.04212.23
Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej	Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia drugiego stopnia	Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki	
Koordynator zajęć	Urszula Kowalska-Nadolna
Prowadzący zajęcia	Mariola Mikołajczak
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 30, Egzamin
	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznanie studentów/ek nie tylko z obecnym stanem języków słowiańskich, ale także z dynamiką zmian w ich obrębie. Student/ka poznaje przyczyny, dla których rozpadł się język prasłowiański, a w obrębie trzech makrodialektów zaczęły się kształtować poszczególne języki. Student/ka nabeździe także wiedzę na temat historycznych uwarunkowań rozwoju poszczególnych języków, zwłaszcza zachodnio- i południowosłowiańskich, będzie potrafił/a samodzielnie dokonywać analiz łączących zjawiska pozajęzykowe ze zmianami językowymi, zyska orientację w przyczynach używania współcześnie określonego alfabetu.
C2	Zapoznanie studenta/ki z różnicami w obrębie rozwoju języków żywych, mówionych i tworzeniem literackich języków standardowych. Na przykładzie poszczególnych języków student/ka pozna różne sposoby konstruowania standardów językowych, zaznajomi się ze zróżnicowanym traktowaniem normy. Samodzielna praca studenta/ki w połączeniu z grupową analizą tekstów i wymianą doświadczeń przyczyni się do dobrej orientacji we współczesnej, skomplikowanej mapie językowej Słowiańszczyzny.

Wymagania wstępne

Podstawowa znajomość alfabetu cyrylicznego, umiejętność rozróżniania liter cyrylicy.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna terminologię opisującą zasięg słowiańskiego obszaru językowego.	GSL_K2_W01	Egzamin pisemny
W2	zna związki między wydarzeniami historycznymi, polityką państwową oraz kierunkiem rozwoju standardu językowego.	GSL_K2_W04, GSL_K2_W05	Egzamin pisemny
W3	zna drogi rozwoju języków mówionych i znormalizowanych języków literackich, wskazuje przyczyny różnic między nimi.	GSL_K2_W03	Egzamin pisemny
W4	zna sytuację mikrojęzyków słowiańskich oraz takich, które mają status języków regionalnych i mniejszościowych.	GSL_K2_W04, GSL_K2_W05	Egzamin pisemny
W5	ma wiedzę na temat ścieżek rozwoju poszczególnych języków, i ich różnic.	GSL_K2_W04, GSL_K2_W05	Egzamin pisemny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	dostrzega i opisuje wzajemne powiązania języka i wyznawanej religii.	GSL_K2_U04	Egzamin pisemny
U2	potrafi opisać przyczyny zmian w obrębie języków słowiańskich w XX wieku.	GSL_K2_U04	Egzamin pisemny
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	ma świadomość różnorodności językowo-kulturowych na znacznym terytorium Europy.	GSL_K2_K06	Egzamin pisemny

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Pierwotna mapa językowa Słowiańszczyzny i jej rozpad, powstanie trzech makrodialektów słowiańskich.	W1, U2, K1	Konwersatorium
2.	Kształtowanie się poszczególnych języków słowiańskich w epoce średniowiecza - wewnątrzjęzykowe i pozajęzykowe przyczyny zmian.	W2, W3, U1, K1	Konwersatorium
3.	Związki języka z religią - konfesyjne źródła normy językowej.	U1	Konwersatorium
4.	Powstanie pierwszych standardów literackich i ich rozwój.	W2, W5	Konwersatorium
5.	Różne drogi rozwoju języków zachodnio- i południowsłowiańskich - przyczyny i efekty.	W5	Konwersatorium
6.	Związki między polityką państw, kontaktami międzypaństwowymi i prowadzonymi wojnami a kształtem poszczególnych języków w okresie późnego średniowiecza.	W2	Konwersatorium
7.	Metody kształtowania standardów literackich w XIX wieku, stosunek do tradycji piśmienniczej i języka mówionego.	W3	Konwersatorium
8.	Zmiany na językowej mapie Słowiańszczyzny w XX wieku.	U2	Konwersatorium
9.	Powstanie nowych słowiańskich standardów literackich na przełomie XX i XXI wieku.	W5, U2	Konwersatorium
10.	Współczesne sposoby traktowania języków regionalnych i mniejszościowych.	W4	Konwersatorium
11.	Mikrojęzyki słowiańskie.	W4	Konwersatorium
12.	Różnorodność podejścia do gwar i dialektów. Gwary przejściowe.	W4	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Wykład konwersatoryjny, Praca z tekstem, Praca w grupach, Prezentacja multimedialna

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	Egzamin pisemny - test.

Literatura

Obowiązkowa

1. Języki słowiańskie w kontekstach kultur dawnych i współczesnych, red. M. Gębka-Wolak, I. Kaproń-Charzyńska, J. Kamper-Warejko, Wyd. Naukowe UMK, Toruń 2019.
2. Słowiańskie języki literackie. Rys historyczny, red. B. Oczkowa, E. Szczepańska, T. Kwoka, Wyd. UJ, Kraków 2011.
3. Dalewska-Greń Hanna, Języki słowiańskie, wyd. 2, PWN, Warszawa 2002.
4. Bednarczuk Leszek (red.), Języki indoeuropejskie, tom I, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1986, t. II, Warszawa 1988.
5. Mańczak Witold, Wieża Babel, Ossolineum, Wrocław 1999
6. Bońkowski Robert, Słowianie środkowopółdniowi na przełomie XX i XXI wieku. Język-Religia-Naród-Państwo, Wyd. UŚ, Katowice 2010.
7. Lehr-Spławiński T., Kuraszkiewicz W., Sławski F., Przegląd i charakterystyka języków słowiańskich, PWN, Warszawa 1954.
8. Tokarz Emil, Językowy świat współczesnych Słowian, [w:] Świat Słowian, red. E. Tokarz, Bielsko-Biała 2006, s. 290-295.
9. Tokarz Emil, Powstawanie nowych standardów językowych u Słowian w końcu XX wieku, [w:] Słowiańszczyzna w kontekście przemian Europy końca XX wieku. Język-tradycja-kultura, red. J. Zarek, Wyd. UŚ, Katowice 2002.
10. „Poznańskie Studia Slawistyczne”, nr 8 (2015) Mikronarody i mikrojęzyki słowiańskie

Dodatkowa

1. artykuły z tomów zbiorowych wydawanych w seriach, np. Słowiańszczyzna dawniej i dziś. Język, literatura, kultura (Uniwersytet Wrocławski 2015-2020); Najnowsze dzieje języków słowiańskich (Uniwersytet Opolski 1996-2000)

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	30
Czytanie wskazanej literatury	15
Przygotowanie do egzaminu	20
Inne	2
Przygotowanie do zajęć	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 77
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
GSL_K2_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do zaangażowanego uczestnictwa w lokalnym, krajowym i międzynarodowym życiu kulturalnym i społecznym oraz podejmowania działań przybliżających, wyjaśniających i promujących literatury, języki i kultury regionów Słowiańszczyzny, ukazując ich specyfikę
GSL_K2_U04	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, selekcjonować, analizować oraz wykorzystywać źródła i informacje z zakresu literatur, języków i kultur słowiańskich w celu analizowania i interpretowania zachowań językowych, literackich, kulturowych oraz w pracy naukowo-badawczej i w działalności zawodowej związanej z kierunkiem i specjalnością studiów
GSL_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu miejsce i znaczenie slawistyki w systemie nauk humanistycznych, jej wyróżniki przedmiotowe, terminologiczne i metodologiczne oraz powiązania literaturoznawstwa i językoznawstwa slawistycznego z innymi dyscyplinami humanistycznymi i społecznymi
GSL_K2_W03	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane i uporządkowane aspekty z zakresu literatur, języków i kultur słowiańskich, z uwzględnieniem różnic i podobieństw regionów Słowiańszczyzny
GSL_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie na poziomie pogłębionym specyfikę krajów słowiańskich, ich kulturę, historię, aktualną sytuację geopolityczną i ekonomiczną; rozpatruje te zagadnienia w perspektywie komparatystycznej, uwzględniającej złożone zależności między literaturami, językami i kulturami regionów Słowiańszczyzny w kontekście lokalnym, europejskim i globalnym, w perspektywie synchronicznej oraz diachronicznej
GSL_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym historyczne, społeczne, etniczne oraz kulturowe uwarunkowania twórczości literackiej, zachowań językowych oraz praktyk kulturowych wybranych regionów Słowiańszczyzny